

Republica Moldova

GVERNUL

HOTĂRÂRE Nr. HG415/2013
din 21.06.2013

**pentru aprobarea Normei privind producerea, controlul,
certificarea și comercializarea materialului de înmulțire
și de plantare fructifer**

Publicat : 28.06.2013 în MONITORUL OFICIAL Nr. 136-139 art. 502 Data intrării în vigoare

MODIFICAT

[*HG1143 din 21.11.18, MO13-21/18.01.19 art. 7; în vigoare 18.01.19*](#)

În conformitate cu prevederile Legii nr. 728-XIII din 6 februarie 1996 cu privire la pomicultură (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 52-53, art. 161), cu modificările ulterioare, și Legii culturilor nucifere nr. 658-XIV din 29 octombrie 1999 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 153-155, art. 749), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă:

Norma privind producerea, controlul, certificarea și comercializarea materialului de înmulțire și de plantare fructifer, conform anexei nr.1;

Lista hotărârilor Guvernului care se abrogă, conform anexei nr.2.

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare la 12 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

[*\[Pct.3 modificat prin HG1143 din 21.11.18, MO13-21/18.01.19 art. 7; în vigoare 18.01.19\]*](#)

PRIM-MINISTRU Iurie LEANCĂ

Contrasemnează:

Ministrul agriculturii

și industriei alimentare Vasile Bumacov

Nr. 415. Chișinău, 21 iunie 2013.

NORMA

privind producerea, controlul, certificarea și comercializarea materialului de înmulțire și de plantare fructifer

Norma privind producerea, controlul, certificarea și comercializarea materialului de înmulțire și de plantare fructifer transpune parțial Directiva 2008/90/CE a Consiliului din 29 septembrie 2008 privind comercializarea materialului de înmulțire și plantare fructifer destinat producției de fructe, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 267 din 8 octombrie 2008, Directiva 93/48/CEE a Comisiei din 23 iunie 1993 de stabilire a fișelor care precizează condițiile pe care trebuie să le îndeplinească materialele de înmulțire ale plantelor fructifere și plantele fructifere destinate producției de fructe în conformitate cu articolul 4 din Directiva 92/34/CEE a Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L 250 din 7 octombrie 1993 și Directiva 93/64/CEE a Comisiei din 5 iulie 1993 de instituire a măsurilor de aplicare privind supravegherea și controlul furnizorilor și unităților în cadrul Directivei 92/34/CEE a Consiliului privind comercializarea materialului săditor de plante fructifere și a plantelor fructifere, destinate producției de fructe, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L 250 din 7 octombrie 1993.

I. Domeniul de aplicare

1. Norma privind producerea, controlul, certificarea și comercializarea materialului de înmulțire și de plantare fructifer (în continuare - Normă) se aplică la producerea, controlul, certificarea și comercializarea materialului de înmulțire și de plantare fructifer, care urmează a fi plasat pe piața internă. Norma stabilește schema tehnologică de multiplicare a materialului de plantare fructifer, categoriile biologice și modalitățile de certificare a plantațiilor-mamă și a producției pepinierelor pomicole.

2. Prezenta Normă se aplică materialului de înmulțire și plantare fructifer din genurile și speciile specifice în anexa nr. 1 la prezenta Normă și hibrizilor lor.

II. Terminologie

3. În sensul prezentei Norme termenii utilizați sînt definiți după cum urmează:

1) *organism oficial responsabil* - Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA);

2) *autentificarea plantațiilor* - procedură de stabilire a autenticității soiului și de verificare a condițiilor de producere a materialului de înmulțire sau de plantare fructifere;

3) *clonă* - o descendență de natură vegetativă, uniformă din punct de vedere genetic, provenită dintr-o singură plantă;

4) *comercializare* - vânzarea, deținerea în vederea vânzării, oferta de vânzare și orice tip de cesionare, furnizare sau transfer de material de înmulțire sau de plantare către o altă parte, în vederea unei exploatare comerciale;

5) *document oficial* - document emis de, sau sub responsabilitatea organismului oficial responsabil;

6) *furnizor* - orice persoană fizică sau juridică care desfășoară la nivel profesional cel puțin una dintre următoarele activități legate de materialul de înmulțire sau de plantare fructifer: reproducerea, producerea, păstrarea și/sau tratarea, importul și comercializarea;

7) *lot* - un număr de unități ale unui singur produs, care poate fi identificat prin omogenitatea compoziției și originea sa;

8) *material de înmulțire* - semințe, părți ale plantelor și orice material vegetal, inclusiv portaltoi, destinate înmulțirii și producției de plante fructifere;

9) *material de plantare fructifer* - plante destinate plantării sau replantării, în urma comercializării lor;

10) *organism* - orice entitate biologică capabilă de reproducere sau de transferare de material genetic;

11) *soi (hibrid, linie, clonă)* - grup de plante, aparținând unui singur taxon botanic de cel mai jos rang cunoscut, care poate fi definit prin expresia caracterelor rezultând dintr-un anumit genotip sau dintr-o anumită combinație de genotipuri, distinct față de orice alt grup de plante prin expresia a cel puțin unuia dintre caractere și considerat ca entitate, având în vedere proprietatea sa de a fi reprodus fără modificare. Expresia caracterelor la materialul soiului de același tip poate fi variabilă sau invariabilă, gradul de variabilitate fiind determinat de genotip sau de combinația de genotipuri;

12) *testare* - verificarea mostrelor vegetale la infectarea lor cu virusuri și maladii similare acestora și a solului la prezența nematozilor-vectori ai virusurilor.

4. Sub incidența prezentei Norme cad grupele de produse cu pozițiile tarifare prezentate în următorul tabel, conform Nomenclatorului Mărfurilor al Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1525 din 29 decembrie 2007:

Poziția tarifară, conform Nomenclatorului Mărfurilor al Republicii Moldova	Denumirea mărfii
0602 10	Butași nerădăcinoși și altoi
0602 20	Pomi, arbuști, tufișuri cu fructe comestibile, altoiți sau nealtoiți
0602 20 900	Altele
0602 90 300	Răsaduri de legume și răsaduri de căpșuni
0602 90 450	Butași rădăcinoși și plante tinere

III. Categoriile biologice ale materialului

de înmulțire și de plantare fructifer

5. În funcție de categoria biologică, materialul de înmulțire și de plantare fructifer se clasifică după cum urmează:

1) *Material de categoria „Prebază”* - material de înmulțire, care:

a) a fost produs cu menținerea identității de soi, inclusiv a caracteristicilor pomologice relevante pentru prevenirea bolilor;

b) este destinat producției de material de categoria „Bază” sau de material de categoria „Certificat”, care nu este material de plantare fructifer;

c) este cultivat în parcele separate, pentru acest scop, sau este identificat ca plante stabilite individual;

d) provine din plantații de conservare, înființate de ameliorator sau de menținător, în care există o garanție totală că soiul nu este infectat cu virusuri și alte organisme patogene similare, sau cu vectori ai acestora, în special cu nematozi-vectori ai virusurilor, sau cu maladii micotice sau bacteriene, sau cu insecte dăunătoare;

e) a fost verificat din punctul de vedere al identității și autenticității și a fost găsit ca fiind autentic soiului, conform descrierii soiurilor, înregistrate sau protejate, sau descrierii soiului pentru care s-a depus o cerere privind protecția soiului sau înregistrarea soiului în Catalogul soiurilor de plante al Republicii Moldova;

f) a fost considerat în urma unei inspecții ca întrunind condițiile de la lit. a), b), c), d) și e).

Categoria biologică „Prebază” cuprinde:

- plantele de menținere a soiului, seminceri, marcotiere, pomi, arbuști fructiferi și căpșun, obținute din materialul amelioratorului sau menținătorului, după testare și devirozare;

- materialul biologic de înmulțire rezultat din plantele de menținere a soiului precizate mai sus, respectiv semințe, sîmburi, butași, marcote, drajoni, ramuri altoi, stoloni;

- materialul biologic de plantare destinat reînmulțirii, rezultat pe cale vegetativă, direct sau prin altoire.

Materialul de categorie biologică „Prebază” se produce și se întreține de către menținător.

2) *Material de categoria „Bază”* - material de înmulțire, care:

a) a fost produs, fie direct, fie într-un număr cunoscut de etape, pe cale vegetativă, din material de categoria „Prebază” cu menținerea identității soiului, inclusiv a

caracteristicilor pomologice relevante, pentru prevenirea bolilor;

b) este destinat producerii materialului de categoria „Certificat”;

c) nu este infectat cu virusuri și maladii similare lor, sau cu vectori ai acestora, în special nematozi-vectori ai virusurilor, cu maladii micotice și bacteriene, sau cu insecte dăunătoare;

d) a fost considerat în urma unei inspecții ca întrunind condițiile de la lit. a), b) și c).

Categoria biologică „Bază” cuprinde:

- plantațiile-mamă de seminceri, butași, marcotiere, drajoniere, ramuri altoi, obținute din materialul de categorie biologică „Prebază”;

- materialul biologic de înmulțire rezultat din plantațiile menționate mai sus;

- materialul biologic de plantare, rezultat pe cale vegetativă sau generativă, destinat plantațiilor-mamă din categoria biologică „Certificat”;

- stolonii proveniți din stolonierele de categorie biologică „Prebază” și stolonierele înființate cu acești stoloni.

3) *Material de categoria „Certificat”* include plante-mamă, material de înmulțire și de plantare, clasificate ca libere de virus sau testate la virus, care îndeplinesc următoarele condiții:

Pentru plantele-mamă condițiile specifice sînt stabilite în anexa nr.2 la prezenta Normă.

Materialul de înmulțire, care:

a) este derivat din plantele-mamă de categoria „Certificat”, clasificate ca libere de virus sau testate la virus;

b) este destinat producerii de material de plantare.

Materialul de plantare, care:

a) a fost produs direct din materialul de înmulțire de categoria „Certificat” sau „Bază”;

b) este destinat producerii de fructe;

c) se obține în pepinierele comerciale, pe cale vegetativă sau generativă, prin metode cunoscute;

d) este considerat ca liber de virus sau testat la virus, dacă a fost înmulțit dintr-un material de înmulțire de categoria „Certificat”, iar în urma unei inspecții vizuale a fost găsit liber de simptome ale virusurilor și, dacă este cazul, a fost testat și găsit liber de virusuri;

e) este liber de organismele dăunătoare de carantină;

f) este, cel puțin după o examinare vizuală, aparent liber de organisme dăunătoare și de boli prevăzute în anexa nr.3 la prezenta Normă, care reduc considerabil calitatea și utilitatea, precum și de semne sau simptome ale organismelor dăunătoare și ale bolilor în cauză;

g) a fost considerat în urma unei inspecții ca întrunind condițiile de la lit. a), b), c), d), e) și f).

Categoria biologică „Certificat” cuprinde:

- plantațiile-mamă găsite libere de virusuri sau patogeni virali ca rezultat al testării anuale în mod randomizat;

- material de înmulțire: semințe, sîmburi, butași, marcote, puiți-portaltoi și ramuri altoi, provenite din plantațiile-mamă menționate mai sus;

- material de plantare provenit din plantațiile-mamă de categoriile „Certificat” sau „Bază”;

- stolonii de căpșun proveniți din stolonierele categoriei biologice „Bază”, destinați comercializării pentru înființarea plantațiilor comerciale de căpșun.

4) *Material de categoria „Obișnuit”* - material de înmulțire și plantare fructifer (echivalent cu materialul CAC - Conformitas Agraria Communitatis), care:

a) este produs din componente biologice (ramuri-altoi, portaltoi), a căror proveniență este cunoscută;

b) are identitate de soi și puritate de soi sau de specie;

c) este liber de organismele dăunătoare de carantină;

d) este, cel puțin după o examinare vizuală, aparent liber de organisme dăunătoare și de boli enumerate în anexa nr.3 la prezenta Normă, care reduc considerabil calitatea și utilitatea, precum și de semne sau simptome ale organismelor dăunătoare și ale bolilor în cauză;

e) este indemn de toate defectele susceptibile să-i reducă calitatea de material de înmulțire sau de plantare;

f) a fost considerat în urma unei inspecții ca întrunind condițiile de la lit. a), b), c), d) și e);

g) este destinat:

- producerii de material de înmulțire;

- producerii de material de plantare fructifer;

- producerii de fructe.

Categoria „Obișnuit” cuprinde:

- plantațiile-mamă (sau plante-mamă solitare) netestate virotic sau care nu au fost retestate virotic.

- materialul de plantare provenit din aceste plantații-mamă (sau plante-mamă).

6. Pomii altoiți dobîndesc categoria biologică a ramurii altoi, cu condiția ca portaltoiul folosit să aibă categorie biologică echivalentă sau mai mare.

IV. Clasificarea materialului de înmulțire și de plantare

fructifer, conform stării fitosanitare

7. *Liber de virus* - se califică drept liber de virus următoarele materiale:

a) materialul liber de toate virozele, fitoplasme, maladii similare lor și viroizi, depistate la specia respectivă;

b) materialul în descendență pe cale vegetativă sau în linie directă din materialul specificat la lit. a) din prezentul punct, după un număr de etape cunoscut.

8. *Testat la virus* - se califică drept testat de virus următoarele materiale:

a) materialul vegetal testat la prezența celor mai răspîndite viroze ale speciei respective, considerat liber de anumite virusuri periculoase și de anumite organisme similare unui virus cunoscut la speciile respective;

b) materialul în descendență pe cale vegetativă și în linie directă din materialul specificat la lit. a) din prezentul punct, după un număr de etape cunoscut.

9. La materialul de categoria „Obișnuit” - nu se face nici o referire la liber de virus sau testat la virus.

V. Condiții de creare, întreținere și certificare

a plantațiilor-mamă

10. Cerințele față de înființarea și exploatarea plantațiilor-mamă sînt stabilite în anexa nr. 2 la prezenta Normă.

11. Exploatarea plantațiilor-mamă de categoria „Obișnuit” este admisă cu titlu temporar, pînă cînd se va demonstra că necesarul de componente biologice (portaltoaie, ramuri-altoi, sîmburi și semințe, butași, stoloni), produse în plantațiile libere de virus sau testate la virus, este acoperit.

12. Cu referință la condițiile specificate în pct. 11 al prezentei Norme, producătorii de material de înmulțire și de plantare trebuie să inițieze tranziția spre înființarea plantațiilor-mamă de categorii biologice superioare.

13. Fiecare rînd din plantația-mamă (sau fiecare plantă-mamă, pentru plantele solitare), furnizoare de ramuri altoi, trebuie să fie foarte bine identificate prin etichete (sau marcaje) permanente, prevăzute pe fiecare plantă sau pe prima și ultima plantă pentru fiecare soi, sau pentru fiecare combinație soi/portaltoi, astfel încît cultura să fie bine identificată. Eticheta va face referință la varietate, portaltoi și anul altoirii și poate fi codificată cu condiția ca producătorul să dețină registre cu descifrarea acestora. Eticheta poate lipsi doar dacă producătorul poate demonstra inspectorului că posedă alternative viabile de identificare distinctivă a plantelor-mamă.

14. Completarea golurilor este permisă pînă în anul 2 de la înființarea plantației, cu condiția că materialul de plantare folosit corespunde cerințelor stabilite în anexa nr.2 la prezenta Normă, la rubrica „Înființarea plantației-mamă”.

15. La depistarea unor amestecuri de soiuri în plantațiile-mamă, producătorul va suprima plantele care nu fac parte din soiul supus certificării, iar certificarea plantației va fi amînată pînă cînd se va considera că această condiție a fost satisfăcută.

16. La depistarea unor obiecte de carantină, în special *focul bacterian (Erwinia amylovora)* sau *vărsatul prunelor (Plum pox)* în plantațiile lor, producătorii trebuie să informeze despre aceasta organismul oficial responsabil. În urma inspecției, vor fi excluse de la certificare toate plantele care se află pe o rază de 25 m de la sursele de infecție cu *foc bacterian*. Dacă este descoperită prezența *vărsatului prunelor*, nici o plantă susceptibilă de a găzdui acest virus nu va fi certificată în plantațiile-mamă ale producătorului respectiv.

17. Dacă, în urma rezultatului inspecției, se constată că plantațiile-mamă nu corespund cerințelor menționate în anexa nr. 2 la prezenta Normă, certificarea va fi amînată, iar producătorului i se vor înainta prescripții de remediere a deficiențelor identificate și un termen pentru remediere. Dacă în urma inspecției repetate se constată că nu s-au întreprins măsurile de remediere recomandate, plantația-mamă sau plantele-mamă în cauză vor fi declassate sau respinse de la certificare în anul de referință.

VI. Condiții generale de producere a materialului

de înmulțire și de plantare fructifer

18. Materialul de înmulțire și de plantare trebuie să aibă identitate de soi și puritate varietală. În cazul în care sînt depistate impurități, inspectorul împuternicit va dispune eliminarea acestora, sau marcarea lor clară și distinctivă. Dacă materialul de înmulțire și de plantare nu aparține unui soi sau biotip, se face referire la specia sau hibridul interspecific respectiv. În acest caz, inspectorul verifică puritatea de specie și dispune eliminarea impurităților sau marcarea lor clară și distinctivă.

19. Identitatea varietală sau de specie se verifică în baza caracterelor distinctive ale biotipului, iar acolo unde acest lucru nu este posibil - în baza informației care confirmă proveniența.

20. Materialul de înmulțire și plantare fructifer trebuie amplasat în cîmp, fie în parcele separate pe categorii biologice, fie astfel încît pe un rînd să fie un singur soi, sau cel puțin la o distanță de cel puțin 2 metri între soiuri sau combinație soi/portaltoi.

21. Fiecare rînd din fiecare soi trebuie să fie foarte bine identificat printr-o etichetă clară, prinsă de prima și ultima plantă sau printr-o altă metodă acceptată de inspector, astfel încît soiul să fie bine identificat.

22. Atît pe durata perioadei de vegetație, cît și la prelevarea materialului de înmulțire și recoltarea materialului de plantare trebuie asigurată păstrarea acestora separat pe soiuri.

23. Dacă materialul de înmulțire și plantare fructifer de origini diferite se pune împreună sau se amestecă la ambalare, depozitare, transport sau livrare, furnizorul consemnează în evidența sa informațiile despre conținutul lotului și originea diferitelor elemente din care este alcătuit.

24. Sectoarele unde se produce material de înmulțire și de plantare fructifer sînt menținute libere de buruieni.

25. Se va face o distincție clară între „obiecte de carantină” și „organisme dăunătoare care afectează calitatea”. Dacă în urma inspecției se depistează o infecție, a cărei natură nu este clară, se vor preleva probe pentru a fi examinate într-un laborator acreditat.

26. Pe parcursul perioadei de producție, orice material de înmulțire sau de plantare care prezintă simptome vizibile ale unor maladii sau organisme dăunătoare va fi tratat imediat în modul corespunzător, iar în cazul în care aceasta nu este posibil, va fi eliminat.

27. Pentru a putea fi considerat material de categoria „Certificat”, materialul de înmulțire și de plantare trebuie să satisfacă cerințele menționate la pct. 5 subpct. 3) al prezentei Norme.

28. Materialul de categoria „Certificat” se produce în parcele izolate spațial de plantațiile necertificate, la o distanță minimă de 20 m pentru culturile sămînțoase și sîmburoase și de 100 m pentru culturile bacifere și de căpșun.

29. Solul în care se produce materialul de categoria „Certificat” din genurile *Prunus*, *Juglans*, *Rubus*, *Ribes* și *Fragaria* trebuie să fie testat și găsit liber de nematozi-vectori ai virusurilor.

30. Pentru a putea fi considerat material de categoria „Obișnuit”, materialul de înmulțire și de plantare trebuie să satisfacă cerințele menționate la pct. 5 subpct. 4 al prezentei Norme.

VII. Cerințe ce trebuie îndeplinite de către furnizori

31. Pentru a putea desfășura activitatea de producere și/sau de comercializare a materialului de înmulțire și/sau de plantare fructifer, furnizorii trebuie să fie înregistrați în Registrul producătorilor și/sau comercianților de semințe în conformitate cu prevederile stabilite în Legea nr.659-XIV din 29 octombrie 1999 despre semințe.

32. În cadrul activităților de producere și/sau de comercializare a materialului de înmulțire și/sau de plantare fructifer, furnizorii trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

1) Să identifice și să monitorizeze punctele critice ale procesului de producție care influențează calitatea materialului și care se referă la:

a) calitatea materialului de înmulțire și plantare fructifer utilizat pentru demararea procesului de producție;

b) semănatul, repicatul, butășirea și plantarea materialului de înmulțire și a plantelor;

c) planul și metoda de cultură;

d) asolamentul optim, cu argumentarea componenței culturilor și alternării lor;

e) operațiunile de înmulțire și de recoltare;

f) igiena și tratamentele;

g) ambalarea, depozitarea și transportul.

2) Să asigure evidența și păstrarea informațiilor complete privind:

a) plantele sau alte produse:

- achiziționate pentru depozitare sau pentru plantare;

- în curs de producție;

- expediate la terțe părți;

b) toate aparițiile de organisme dăunătoare și toate măsurile luate în această privință;

c) orice tratament chimic aplicat plantelor.

3) Să asigure prelevarea probelor, în cazul în care este necesar, în vederea efectuării unor analize de laborator.

4) Să se asigure că, în cursul producției, loturile de material de înmulțire sînt identificabile separat.

5) Să raporteze fără intîrziere organismului oficial responsabil, atunci cînd constată existența în spațiile lor la un nivel mai ridicat decît cel permis de pragul economic de dăunare a unui organism dăunător dintre cei enumerați în anexa nr. 3 la prezenta Normă.

6) Să înregistreze în scris, sau în altă formă de păstrare durabilă a informațiilor, datele menționate la subpct. 1), 2), 3) și 4) din prezentul punct, precum și informațiile privind producerea și comercializarea materialului de înmulțire și de plantare fructifer, într-un Registru care să fie pus la dispoziția organismului oficial responsabil. Aceste informații vor trebui păstrate timp de cel puțin trei ani.

7) Să permită accesul inspectorului care acționează în numele organismului oficial responsabil la sectoarele de producere a materialului de înmulțire și plantare fructifer, în spațiile de depozitare, de păstrare și de comercializare a acestora, în scopul inspecției și/sau

prelevării de probe și să permită accesul inspectorului la evidențele din Registrul specificat la subpct. 6) din prezentul punct.

33. Furnizorii, a căror activitate se limitează doar la comercializarea (distribuirea) materialului de înmulțire și de plantare fructifer, produs și ambalat de alt furnizor, trebuie să țină doar evidența operațiunilor de cumpărare și de comercializare și/sau livrare a acestui material, într-un Registru de intrări și ieșiri care va fi păstrat timp de cel puțin 3 ani.

34. În ceea ce privește stabilirea și aplicarea metodelor de supraveghere a punctelor critice, menționate la pct. 32 subpct. 1) din prezenta Normă, organismul oficial responsabil exercită o supraveghere asupra furnizorilor pentru a se asigura că aceștia aplică, după caz, metodele menționate, acordând o atenție specială:

a) existenței și utilizării eficiente a metodelor de control al fiecăruia dintre punctele critice, prevăzute la pct. 32 subpct. 1) din prezenta Normă;

b) fiabilității acestor metode;

c) capacității personalului angajat de furnizor de a efectua aceste controale.

35. În ceea ce privește prelevarea de probe vegetale pentru efectuarea unor analize într-un laborator acreditat, organismul oficial responsabil supraveghează furnizorul pentru a se asigura, după caz, că:

1) probele vegetale sînt prelevate în diferite faze ale producției și respectînd frecvența comunicată de către organismul oficial responsabil;

2) modul de prelevare a probelor vegetale este corect din punct de vedere tehnic și se bazează pe o formulă statistică fiabilă, ținînd seama de natura analizei care urmează să fie efectuată;

3) sînt respectate cerințele minime pentru prelevarea probelor vegetale privind:

a) recoltarea probelor în pungi de plastic și sigilarea acestor pungi;

b) întocmirea procesului-verbal de prelevare a probei în vederea testării virotice;

c) expedierea probelor pentru testare în termen de 48 ore;

d) sigilarea probelor vegetale colectate pentru testare;

e) competența persoanele responsabile de prelevarea probelor cerută în acest sens.

36. Prelevarea probelor vegetale este efectuată de către inspectorii și/sau experții laboratoarelor acreditate și specializate, în prezența furnizorului sau a reprezentantului acestuia.

37. Prelevarea probelor de sol pentru testare la prezența nematozilor-vectori ai virusurilor se efectuează primăvara sau toamna de către colaboratorii laboratoarelor acreditate și specializate, cu notificarea inspectorului.

38. Rezultatele testărilor probelor vegetale și de sol vor fi comunicate și/sau expediate către organismul oficial responsabil.

39. Metodele privind efectuarea testării materialului de înmulțire și de plantare fructifer la prezența virozelor și a solului la prezența nematozilor-vectori ai virusurilor și privind măsurile de prevenire a reinfectării sînt stabilite în anexa nr.4 la prezenta Normă.

VIII. Inspecția și certificarea materialului

de înmulțire și de plantare fructifer

40. Controlul și certificarea materialului de înmulțire și de plantare fructifer se desfășoară pe toate segmentele producerii, conform schemei de producere și certificare a materialului de înmulțire și de plantare fructifer, de categoriile biologice „Bază”, „Certificat” și „Obișnuit” specificate în anexa nr.5 la prezenta Normă.

41. Pe toate segmentele schemei de certificare, originea fiecărei plante trebuie să fie cunoscută, astfel încît atunci cînd sînt întîlnite probleme referitoare la starea fitosanitară, autenticitatea varietală sau puritatea varietală a materialului de înmulțire și de plantare fructifer să poată fi identificată și tratată sau suprimată originea acestora.

42. Atunci cînd materialul nu corespunde cerințelor specificate în prezenta Normă, inspectorul organismului oficial responsabil respinge materialul în cauză, pînă la aducerea în concordanță cu măsurile prin care materialul să satisfacă cerințele necesare certificării.

43. În ceea ce privește supravegherea exercitată de către organismul oficial responsabil, inspectorii acestuia sînt abilitați să verifice:

- a) informația care atestă proveniența materialelor de înmulțire;
- b) registrul plantațiilor-(plantelor)-mamă;
- c) registrul de pepinieră;
- d) registrul de intrări-ieșiri a materialului de înmulțire și de plantare.

44. În anul înființării sau a primei certificări, materialul de înmulțire care se produce pe plantele-mamă sau în plantațiile-mamă poate fi supus certificării doar dacă inspectorul a recepționat pînă la momentul inspecției:

a) declarația de înregistrare a plantației-mamă, care se transmite inspectorului pînă la 1 iunie pentru plantațiile înființate primăvara și pînă la 1 decembrie - pentru plantațiile înființate în timpul verii și toamnei;

b) informația care confirmă proveniența și categoria biologică a materialelor de plantare;

c) acordul de multiplicare a menținătorului în cazul soiurilor brevetate;

d) rezultatele testării probelor de sol la prezența nematozilor-vectori ai bolilor virotice

(pentru materialul de categoria „Bază” și „Certificat”);

e) planul amplasării culturii, care trebuie să facă referință la amplasarea parcelei în cadrul pepinierii, forma și dimensiunea parcelei, detalii despre numărul de rînduri și numărul de plante pe rînd, specia, soiul, portaltoiul.

45. În fiecare an și pînă la 1 iunie pentru culturile înființate primăvara sau pînă la 1 octombrie pentru culturile înființate vara, pentru înscrierea la multiplicare a materialelor de înmulțire sau de plantare, producătorul adresează inspectorului o declarație de multiplicare.

46. În baza declarațiilor de multiplicare recepționate, inspectorul pregătește programul inspecțiilor în cîmp a pepinierelor pomicole.

47. Inspectorul va inspecta culturile urmărind autenticitatea și puritatea varietală, starea de sănătate a plantelor cu referire la organismele dăunătoare din anexa nr. 3 la prezenta Normă și calitatea materialului de înmulțire și plantare fructifer.

48. Starea fitosanitară a materialului de înmulțire și de plantare se determină prin inspecții vizuale ale tuturor sectoarelor pepinierii, urmărindu-se depistarea simptomelor de viroze și alte boli și organisme dăunătoare, specificate în anexa nr. 3 la prezenta Normă, care pot afecta calitatea și utilitatea materialelor de înmulțire și de plantare.

49. Inspecțiile stabilite la pct. 46 și 47 din prezenta Normă se efectuează în timpul vegetației, din luna mai pînă în luna octombrie.

50. Inspectorul consemnează în scris rezultatele inspecției în cîmp, menționate la pct. 46 și 47 din prezenta Normă.

51. După finalizarea inspecției în cîmp, înainte de recoltarea materialului de înmulțire și de plantare în vederea finalizării certificării acestor materiale, producătorul adresează inspectorului o declarație de certificare.

52. În baza declarației de certificare, inspectorul generează și atribuie numerele și seria etichetelor pentru materialul supus certificării.

53. Etichetele sînt imprimare respectîndu-se intervalul și numărul de serie atribuit de către inspector, cheltuielile fiind suportate de către depunătorul declarației de certificare.

54. Inspectorul păstrează un registru de evidență a etichetelor eliberate.

55. Etichetarea se face în modul următor:

a) direct în cîmp, prin capsarea etichetelor pe tulpina pomilor. Dacă, din anumite motive, etichetarea nu poate fi efectuată direct în cîmp, materialul poate fi etichetat ulterior, cu consimțămîntul inspectorului, cu condiția că, după recoltare, materialul este depozitat pe loturi identificate și marcate clar;

b) după recoltare, atribuindu-se cîte o etichetă pentru fiecare lot uniform de puietî-portaltoi, marcote, butași, sîmburi, ramuri-altoi.

56. După recoltarea, sortarea și ambalarea materialului, producătorul convine cu inspectorul pentru a stabili data efectuării inspecției în vederea finalizării certificării.

57. La locul depozitării, din lotul supus verificării se formează un eșantion randomizat care trebuie să reprezinte cel puțin 3% din mărimea lotului, dar cel puțin 50 bucăți pentru pomii și arbuștii fructiferi, sau 100 bucăți pentru puieți, marcote și butași, la care inspectorul verifică următoarele elemente:

a) uniformitatea lotului;

b) ambalarea și etichetarea;

c) integritatea și încadrarea în indicatorii parametrilor morfologici ai rădăcinilor principale și ai părții aeriene;

d) culoarea și turgescența țesuturilor.

58. Inspectorul consemnează în scris rezultatele verificării calității exterioare a materialului de înmulțire și plantare fructifer.

59. În cazul în care materialul de înmulțire și plantare fructifer nu satisface una sau mai multe cerințe ale prezentei Norme sau materialul inspectat nu se încadrează în indicatorii prevăzuți, inspectorul poate dispune măsuri de remediere, care să aducă materialul la parametrii de calitate. Dacă, în urma unei noi verificări, se constată că nu sînt îndeplinite prescripțiile recomandate, inspectorul ia decizia de declasare sau de respingere a lotului de la certificare.

60. În cazul în care materialul inspectat corespunde tuturor cerințelor prevăzute în prezenta Normă, inspectorul eliberează certificatul de valoare biologică.

61. Certificatul de valoare biologică se eliberează conform următoarelor prevederi:

a) pentru plantațiile-mamă de ramuri altoi - pînă la 5 iulie;

b) pentru plantațiile-mamă de seminceri - între 1 iunie și 15 septembrie (în funcție de specie și viabilitatea semințelor în timpul păstrării lor);

c) pentru marcotieră și drajonieră - pînă la 1 septembrie;

d) pentru pomii altoiți și butașii de coacaz și agriș - după recoltare;

e) pentru căpșun - pînă la 1 august.

62. Certificatele menționate la pct. 61 din prezenta Normă sînt valabile pînă în data de 31 mai a anului următor.

IX. Comercializarea materialului de înmulțire

și de plantare fructifer. Garanții

63. Materialul de înmulțire și de plantare fructifer se plasează pe piață însoțit de

certificatul de valoare biologică.

64. La comercializarea cu amănuntul, calitatea și starea fitosanitară a materialului de înmulțire și de plantare fructifer poate fi atestat în baza etichetei eliberate sub supravegherea organismului oficial responsabil.

65. Materialul de înmulțire și de plantare fructifer se comercializează doar în loturi omogene și doar dacă este calificat drept material de categoriile biologice „Prebază”, „Bază”, „Certificat” și „Obișnuit” și este certificat de către organismul oficial responsabil, în conformitate cu prevederile prezentei Norme.

66. Producătorii de material de înmulțire și de plantare fructifer poartă răspundere pentru puritatea soiului, categoria biologică și pentru conformarea acestui material la prevederile prezentei Norme.

[anexa nr.1](#)

[anexa nr.2](#)

[anexa nr.3](#)

[anexa nr.4](#)

[anexa nr.5](#)

[anexa nr.6](#)

Anexa nr. 2

la Hotărârea Guvernului nr. 415

din 21 iunie 2013

LISTA hotărârilor Guvernului care se abrogă

1. Hotărârea Guvernului nr. 390 din 29 aprilie 1997 „Cu privire la aprobarea Regulilor de desfacere către populație a semințelor, răsadului și materialului săditor horticol” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr.35-36, art.389).
2. Punctul 14 din anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.895 din 3 august 2004 „Pentru modificarea, completarea și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.138-146, art.1069).
3. Punctul 1 din anexa nr.3 la Hotărârea Guvernului nr. 1402 din 9 decembrie 2008 „Cu privire la crearea Inspectoratului General de Supraveghere Fitosanitară și Control

Semincer” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.221-222, art.1410).

4. Punctul 3 din anexa nr.4 la Hotărârea Guvernului nr. 51 din 16 ianuarie 2013 „Privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.15-17, art.89).